

*До 20-річчя з дня заснування
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ*

**ДУ «ІНСТИТУТ ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ ІМ. ПРОФ. О.С. КОЛОМІЙЧЕНКА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ»**

Київський науково-дослідний інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка організований Наказом Міністра охорони здоров'я УРСР за № 420 від 5 липня 1960 р. на виконання постанови Ради Міністрів УРСР від 7 червня 1960 р. з метою розробки наукових проблем із запобігання та зниження захворюваності населення на хвороби вуха, горла та носа, надання практичної допомоги оториноларингологічним закладам і підготовки кадрів кваліфікованих лікарів-оториноларингологів.

О.С. Коломійченко, доктор медичних наук, професор, чл.-кор. АН України, Лауреат Ленінської премії

Ініціатором та засновником Інституту був доктор медичних наук, професор, завідувачий кафедрою оториноларингології Ки-

ївського інституту удосконалення лікарів Олексій Сидорович Коломійченко (1898-1974 рр.) – талановитий вчений, чудовий організатор, мудрий керівник, якого і було призначено першим директором Інституту.

У 1974 р. проф. О.С. Коломійченко передав керівництво інститутом своєму найближчому учню й наступнику професору О.І. Циганову.

О.І. Циганов, доктор медичних наук, професор, лауреат Державної премії УРСР

З 1985 р. Інститут очолює академік НАМН України, д-р мед. наук, професор Д.І. Заболотний.

Д.І. Заболотний, доктор медичних наук, професор, академік НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України

У вересні 2000 р. Інститут прийнято до складу Національної академії медичних наук України.

Створення Національної академії медичних наук України було закономірним і необхідним етапом у розвитку медичної науки в Україні, тому що саме Академія здатна ефективно вирішувати такі завдання, як визначення пріоритетних напрямів розвитку медичної науки, проведення на високому науковому і методичному рівнях фундаментальних і прикладних досліджень, сприяння інтеграції академічної, вузівської та галузевої медичних наук і формування єдиної політики у цій сфері.

Серед основних завдань Академії, перш за все, необхідно виділити розвиток фундаментальних досліджень. Без поступу в галузі фундаментальних розробок неможливе розв'язання багатьох прикладних проблем. Саме тому в наукових установах Академії велику увагу приділяють вивченню етіології і патогенезу основних форм патології, механізмів розвитку організму та його старіння, нейрогуморальної регуляції орга-

нів і систем, імунологічної реактивності та її порушень.

Значна увага приділяється також і прикладним дослідженням. Щорічно науковцями інститутів НАМН розробляються, удосконалюються і впроваджуються в практику охорони здоров'я сотні нових методів діагностики, лікування і профілактики багатьох захворювань, нові лікарські препарати, нові продукти харчування для дітей і дорослих.

Національна академія медичних наук сьогодні має величезний творчий потенціал, який підтримується діяльністю відомих наукових шкіл, високим професіоналізмом і талановитістю учених і клініцистів.

Перехід до складу Національної академії медичних наук України явилось новим поштовхом для Інституту отоларингології для злету наукової думки, сприянню подальшого розвитку оториноларингологічної науки, науково-організаційної діяльності, спрямованої на покращення організації оториноларингологічної служби в Україні.

На сьогодні Інститут – багатопрофільна науково-дослідна установа, яка займає провідне місце в галузі розробки методів діагностики та лікування захворювань та пошкоджень верхніх дихальних шляхів; вивченні етіології та патогенезу глухоти, приглухуватості та вестибулярних порушень, удосконалення методів їх профілактики, діагностики, лікування та реабілітації; удосконаленні методів ранньої діагностики та лікування злоякісних новоутворень ЛОР-органів, їх рецидивів та метастазів.

В Інституті постійно розробляються та впроваджуються найскладніші оперативні втручання при запальних та онкологічних захворюваннях носа і навколоносових пазух (поліпозних і запальних риносинуситах, юнацькій ангіофібромі, краніофасціальні оперативні втручання при пухлинах носа, навколоносових пазух, основи черепа та інші), глотки (храп, апное уві сні, пухлини різного генезу), запальних та травматичних ушкодженнях гортані (різного генезу парези і паралічі, “ендоскопічні” онкологічні захворювання); проводяться всі хірургічні втручання на середньому вусі та скроневої кістці, включаючи видалення пухлин; при діагностиці на оперативних втручаннях як у

наукових, так і практичних дослідженнях широко використовується найсучасніша ендоскопічна апаратура, мікроскопи, навігатор, лазерні, ультразвукові, кріо- та інші установки, які були закуплені в останні роки за фінансової підтримки Національної Академії медичних наук України.

Наукові дослідження за останні роки були направлені на розробку критеріїв діагностики раку гортані та ефективності променевої і комбінованої терапії хворих з урахуванням даних мультidetекторної спіральної комп'ютерної томографії; розробку радіологічних критеріїв ефективності неoad'ювантної терапії злоякісних пухлин навколоносових пазух; удосконалення технології та підвищення ефективності консервативного та хірургічного лікування і реабілітації хворих зі злоякісними пухлинами ЛОР-органів із застосуванням нових проти-пухлинних препаратів, методів імунотерапії на основі застосування моноклональних антитіл, голосового протезування після ларингектомії; комплексне вивчення вмісту та активності ключових компонентів системи гемостазу та функціонально пов'язаних з нею ферментативних систем для діагностики та терапії запальних та онкологічних захворювань верхніх дихальних шляхів; експериментальне обґрунтування нових підходів до лікування сенсоневральної приглухуватості; удосконалення методів діагностики та лікування хворих на алергічний риніт шляхом розробки способу лікування із застосуванням специфічної імунотерапії пероральними та ін'єкційними алергенами; проведення експериментальних досліджень по відборі перспективних сучасних біоактивних композиційних матеріалів для ремоделювання кісткових тканин в оториноларингології; експериментальне вивчення імуномодуючих властивостей пробіотичних препаратів.

Значним досягненням Інституту є науковий супровід та широке впровадження в практику охорони здоров'я кохлеарної імплантації – операції по вживленню протеза внутрішнього вуха, що дає можливість повністю відновити слух глухій людині, уникнути інвалідності та сприяє можливості повної інтеграції дитини в суспільство. В Інституті прооперовано більше 1000 дітей,

переважно за кошти Державного бюджету. Це стало можливим завдяки активній позиції та сприянню Національної академії медичних наук України, цільовому фінансуванню Кабінетом Міністрів програми по забезпеченню дітей-інвалідів слуховими апаратами та кохлеарними імплантатами. Завдяки цьому знята існуюча раніше гостра соціальна напруга з проблеми слухопротезування дітей та інвалідів, а останні 2 роки успішно вирішується проблема реабілітації зовсім глухих дітей.

В Інституті розроблена та впроваджена вперше на теренах СНД високоефективна методика краніофасціальних оперативних втручань при злоякісних пухлинах основи черепа з інтракраніальним розповсюдженням, при яких хворі вважалися неоперабельними, що дало можливість значно продовжити та покращити якість життя таких хворих.

Створення в Інституті за сприянням НАМНУ Центру алергічних захворювань верхніх дихальних шляхів та плідна співпраця з Вінницьким ТОВ «Імунолог» дозволило розробити та широко впровадити в практику методику імунодіагностики за допомогою вітчизняних алергенів, що дає можливість виявляти гіперсенсibiliзацію до більш ніж 140 пилоквих, побутових та харчових алергенів і проводити ефективну специфічну імунотерапію.

Клініка Інституту, яка налічує 260 ліжок, забезпечує населення Держави висококваліфікованою отоларингологічною допомогою. Основним предметом діяльності Клініки є апробація та впровадження нових прогресивних методів діагностики, лікування і реабілітації хворих, а також узагальнення і поширення набутого досвіду.

ДУ «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка НАМН України» як головна наукова установа з проблеми «Оториноларингологія» в Україні проводить велику і вкрай важливу роботу по поліпшенню організації оториноларингології служби в Україні по наданню медичної допомоги населенню. Для цього організовано постійне навчання спеціалістів на курсах інформації і стажування, республіканських, регіональних та обласних семінарах.

Інститут отоларингології є координаційним центром наукових досліджень в Україні і разом з Проблемною Комісією "Оториноларингологія" НАМН та МОЗ України впливає на процес координації планування наукової тематики кафедр оториноларингології вищих медичних учбових закладів та закладів післядипломної освіти, розглядає питання підготовки кадрів вищої кваліфікації та резерву завідувачів кафедр, здійснює експертизу планування кандидатських та докторських дисертацій, контроль за її виконанням.

При інституті є аспірантура без відриву від виробництва, клінічна ординатура, а також функціонує Спеціалізована Вчена Рада Д 26.611.01 по захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальністю 14.01.19 - "Оториноларингологія".

На базі ДУ «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка НАМН України» функціонують редакції двох фахових журналів з оториноларингології – «Журналу вушних, носових і горлових хвороб» та «Ринології», співзасновником яких, разом з Українським науковим медичним товариством оториноларингологів та Міністерством охорони здоров'я України, є Інститут отоларингології.

Інститут отоларингології має тісні наукові контакти з інститутом Ж. Портмана (Бордо, Франція), з Університетською клінікою Каролінського Університету (Швеція), з Університетською клінікою Фрайбурга (Німеччина), Семмельвейським університетом (Угорщина), Університетською клінікою м. Гера (Німеччина).

В рамках спільного проекту з Університетською клінікою м. Фрайбург (Німеччина) проводиться дослідження молекулярної епідеміології парагангліом різної локалізації; спільно з Університетською клінікою Каролінського Університету (Швеція) – вивчення розповсюдження та функції естрогенових рецепторів носової порожнини; спільно з Університетською клінікою м. Гера (Німеччина) проводяться дослідження

по розробці нейропротезів гортані для лікування пацієнтів з парезом та паралічем гортані; спільно з Угорським Центром ангіоневротичного набряку проводяться дослідження в галузі розробки методів діагностики та лікування пацієнтів з ангіоневротичним набряком.

Результати спільних міжнародних досліджень публікуються у провідних наукових журналах Європи і США та доповідаються на Міжнародних форумах.

Співробітники Інституту є членами Європейської та Світової Федерації оториноларингологів, Європейської ринологічної спілки, Європейської асоціації з ангіоневротичного набряку, Європейської асоціації отологів, Європейської асоціації целіакії. Співробітники інституту регулярно беруть активну участь у заходах, що проводяться цими організаціями.

Наукові дослідження, що проводяться в Інституті, відповідають рівню сучасних світових досягнень оториноларингології. Свідченням цього є одержані співробітниками дві Державні премії УРСР, дві премії імені О.В. Палладіна, дві відзнаки Президента України "За заслуги", Почесні грамоти Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, монографії й статті, які публікуються вітчизняними й зарубіжними видавництвами.

На тепер в Інституті отоларингології працює великий і згуртований колектив (біля 700 чоловік), який розв'язує складні наукові й практичні питання оториноларингології. Серед співробітників інституту – 2 академіки НАМН України, 1 член-кореспондент НАН України, 1 член-кореспондент НАМН України, 23 доктори наук, 12 професорів, 39 кандидатів медичних наук.

За останні 10 років опубліковано більш ніж 900 друкованих робіт, з них – 8 монографій (в т.ч. 2 видані за кордоном), 9 посібників і підручників, біля 400 статей (з них 45 видані за кордоном); отримано 36 патентів на винахід.

Редакційна колегія